

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00877&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00877. Вузли утворення в області шиї

Автор: Timo Atula
Редактор оригінального тексту: Sari Atula
Дата останнього оновлення: 2018-02-15

Основні положення

- Під час визначення етіології варто зважати на можливі симптоми інфекційного процесу, вік пацієнта та локалізацію вузла.
- Після гострого інфекційного захворювання лімфатичні вузли шиї часто білатерально збільшені. Дана настанова стосується випадків, коли вузол не регресує протягом 2–4 тижнів, або відсутній чіткий зв'язок з місцевим інфекційним процесом.
- Часто нормальні лімфатичні вузли (< 1 см) теж можна пропальпувати. Пальпування підщелепних лімфатичних вузлів, що розміщені симетрично навіть дещо більших розмірів є звичним явищем і рідко потребує подальших обстежень.

Діти та підлітки

- Зазвичай інфекційної етіології (реактивне збільшення лімфатичних вузлів), див. [\[настанова 00597 | Збільшення лімфатичних в...\]](#).
- Варто серед іншого розглянути інфекцію, викликану вірусом Епштейна-Барра (мононуклеоз), за умови тривалого одностороннього збільшення лімфатичного вузла — токсоплазмоз і туляремію.
- Симетричне збільшення підщелепних лімфатичних вузлів зустрічається часто і зазвичай не потребує подальших обстежень.

- Кісти шиї часто виявляються у підлітків та молоді, зазвичай попереду від грудинно-ключично-соскоподібного м'язу (латеральні кісти шиї) чи в області під'язикової кістки (медіальні кісти шиї).
- Лімфатичні мальформації (вади розвитку лімфатичних вузлів) трапляються доволі рідко і пальпуються як м'які, тістоподібні утворення. Вони також зустрічаються переважно у підлітків та молоді, у рідкісних випадках — у новонароджених.
- Пухлини є рідкісним явищем; частіше злякисні, ніж доброякісні.

Дорослі, молодші 40 років

- Запальні зміни подібні до таких, як у дітей та підлітків, але пухлини зустрічаються частіше.
- Кісти шиї часто не виявляються до раннього повноліття.
- Більшість пухлин щитоподібної та слинних залоз Гнастанова 00510 [Вузлове або дифузне збіл...] є доброякісними. Діагноз підтверджується після оперативного втручання; методи візуалізації та цитологія допомагають у діагностиці.
- Найбільш поширеними злякисними пухлинами є лімфоми, наступними за частотою є рак щитоподібної залози та слинних залоз, спорадично зустрічаються метастази епідермоїдної карциноми голови та шиї.

Дорослі віком понад 40 років

- Вузливі утворення шиї мають завжди розглядатись з онкологічною настороженістю; значний відсоток вузлів, локалізованих поза щитоподібною та слинними залозами є злякисними.
- Найчастіше зустрічаються метастази епідермоїдних (плоскоклітинних) карцином і лімфоми. Епідермоїдна карцинома, як правило, походить зі слизових оболонок голови та шиї.
- Також часто зустрічаються карциноми щитоподібної та слинних залоз.
- Вузол у надключичній ямці з великою ймовірністю є метастазом раку іншої локалізації.

Обстеження

- Всі явно патологічні вузли потребують подальшого дослідження.

- Якщо утворення є збільшеними лімфатичними вузлами і їх поява асоційована з інфекційним процесом у горлі, то можливе спостереження протягом місяця.
- У дітей та підлітків вузли менше 2 см у діаметрі доцільно спостерігати до їх значного зменшення чи повного зникнення.
- Локалізація утворення чи збільшеного лімфатичного вузла відіграє істотну роль у диференційній діагностиці.

Варто звернути увагу на

- Локальний біль
- Утруднене чи болісне ковтання
- Захриплість голосу
- Загальні симптоми (лихоманка, виснаження, втрата ваги, нічна пітливість, втрата апетиту)
- Історію подорожей (туберкульоз, грибкові інфекції)
- Контакти з тваринами (токсоплазмоз, туляремія)
- Наявність онкологічних захворювань в анамнезі, видалення невиса чи інших пухлин губ.
- У дорослих: паління та зловживання алкоголем

Фізичний огляд

- Пальпація шиї та обличчя (включно з бімануальною пальпацією дна ротової порожнини)
- Оториноларингологічне обстеження
- Якщо у пацієнта виявлена ділянка множинних вузлів, слід обстежити інші лімфовузли, доступні для пальпації (надключичні ямки, пахвинні і пахові ділянки), а також селезінку.

Подальші дослідження

- Ультразвукове дослідження + тонкогілкова біопсія
 - Тонкогілкова біопсія є лише орієнтовним дослідженням; часто зустрічаються хибно негативні результати.

- Пацієнт з підозрілими клінічними проявами має бути направлений на подальше обстеження, незважаючи на негативні результати тонкоглкової біопсії.
- Не рекомендується проводити відкриту біопсію чи просте видалення вузла, оскільки часто вже на ранньому етапі показане більш розширене оперативне втручання.
- Інші візуалізаційні методи обстеження виконуються за необхідності, після обстеження спеціалістом.

Настанови

- [Настанова 00597](#). Збільшення лімфатичних вузлів та інші випинання в ділянці шиї у дітей.
- [Настанова 00510](#). Вузлове або дифузне збільшення щитоподібної залози.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: [ebm00877](#) Ключ сортування: [038.008](#) Тип: [EBM Guidelines](#)

Дата оновлення англomовного оригіналу: [2018-02-15](#)

Автор(и): [Timo Atula](#) Редактор(и): [Sari Atula](#) [Jouko Suonpää](#) [Tuomas Klockars](#)
Лінгвіст(и)-консультант(и) англomовної версії: [Kristian Lampe](#) Видавець: [Duodecim Medical Publications Ltd](#)
Власник авторських прав: [Duodecim Medical Publications Ltd](#)

Навігаційні категорії

[EBM Guidelines](#) [Otorhinolaryngology](#) [Internal medicine](#) [Surgery](#) [Endocrinology](#) [Neoplastic diseases](#)

Ключові слова індексу

mesh: [neck lump](#) icpc-2: [B02](#) icpc-2: [B70](#) speciality: [Endocrinology](#) speciality: [Internal medicine](#)
speciality: [Neoplastic diseases](#) speciality: [Otorhinolaryngology](#) speciality: [Surgery](#)